

**Veiligheidsregio
Kennemerland
Verslag van bevindingen**

Controle jaarrekening 2011

Concept ter behandeling in de commissie
Bedrijfsvoering en de vergadering van het
Dagelijks Bestuur d.d. 2 april a.s.

Het Algemeen Bestuur
Van de Veiligheidsregio Kennemerland
Postbus 5514
2003 GM HAARLEM

Amsterdam, 30 maart 2012

MV/bv/RE/2012-xxx

Geachte leden van het Algemeen Bestuur,

In aansluiting op onze controle van de jaarrekening 2011 van Veiligheidsregio Kennemerland (hierna aangeduid als 'VRK'), hebben wij het genoegen u hierbij de resultaten van onze controle te presenteren.

De jaarrekening 2011 van de Veiligheidsregio Kennemerland zoals op 23 maart 2012 door de directie aan het Dagelijks Bestuur is verstrekt ter behandeling op 2 april 2012 biedt een goede basis om te komen tot een goedkeurende controleverklaring.

Wij merken op dat wij eerst een definitieve controleverklaring kunnen verstrekken nadat wij hebben vastgesteld dat de definitieve jaarrekening, die door het Dagelijks Bestuur aan het Algemeen Bestuur wordt aangeboden aansluit met de door ons gecontroleerde jaarstukken. Wij hebben begrepen dat het Dagelijks Bestuur de definitieve jaarrekening aanbiedt aan het Algemeen Bestuur nadat kennis is genomen van de zienswijze van de deelnemende gemeenten. Verder merken wij op dat op dit moment nog onvoldoende zekerheid bestaat over de rechtmatige naleving van de Europese aanbestedingsregels. Over de inkoopanalyse en bevindingen terzake hiervan zijn wij nog met de organisatie in gesprek.

Dit verslag van bevindingen gaat in op onze verantwoordelijkheid met betrekking tot de controle van de jaarrekening, de geplande reikwijdte en timing van de controle, onze controleverklaring en onze belangrijkste controlebevindingen, waaronder eventuele tekortkomingen in de interne beheersing, alsmede onze onafhankelijkheid. Het bevat tevens onze overige mededelingen uit hoofde van onze functie als externe accountant aan het Bestuur, voor zover noodzakelijk geacht. Het verslag van bevindingen is uitsluitend bestemd voor gebruik door het Bestuur en de directie en mag niet voor andere doeleinden worden gebruikt. Waar mogelijk gaan onze bevindingen vergezeld van aanbevelingen voor verbetering. De bevindingen hebben wij besproken met de verantwoordelijke functionarissen van uw onderneming.

De onderwerpen die in dit accountantsverslag aan de orde komen hebben onderdeel uitgemakt van onze overwegingen bij de bepaling van de aard, het tijdstip van uitvoering en de diepgang van de controlemaatregelen die zijn toegepast bij de uitvoering van de controle van de jaarrekening van de groep. De in dit verslag opgenomen bevindingen doen geen afbreuk aan ons oordeel omtrent de jaarrekening 2011 zoals deze op 2 april 2012 door het Dagelijks Bestuur ter zienswijze aan de deelnemende gemeenten zal worden verstrekt.

Naar aanleiding van onze tussentijdse controle in het najaar van 2011 hebben wij in december 2011 onze bevindingen met het management besproken en onze managementletter uitgebracht. In deze managementletter, bestemd voor directie en het management van VRK, hebben wij gerapporteerd over de opzet, bestaan en werking van de (administratieve en interne) organisatie, de informatievoorziening en de beheersorganisatie ten behoeve van een adequaat financieel beheer.

Het belang van een verdere verbetering van de bedrijfsvoering en een betere beheersing en interne toetsing van de beheersingssystemen (getrouw, rechtmatig, doelmatigheid) wordt door de organisatie van de VRK goed onderkend. Basis voor de noodzakelijk ontwikkeling is het in 2009 gestarte verbeterproces "bedrijfsvoering op orde". De doelstellingen van het verbeterproces zijn behalve het verbeteren van het planning & control instrumentarium en de informatievoorziening aan directie en bestuur, vooral ook het versterken van integraal management, controlebewustzijn en participatief leiderschap. Dit zijn belangrijke voorwaarden voor de verdere doorontwikkeling van de organisatie en voor het 'in control' raken van organisatie (verbetering van de bedrijfsvoering).

Ons beeld van de bedrijfsvoering 2011

Wij zijn van mening dat met dit programma een goede basis is gevormd voor de ons inziens noodzakelijke verdere doorontwikkeling van de organisatie en het 'in control' raken van organisatie.

Daarnaast zijn wij van mening dat de VRK in 2010 en 2011 belangrijke stappen heeft gezet gericht op de verbetering van de bedrijfsvoering, een betere beheersing en interne toetsing van de beheersingssystemen (getrouw, rechtmatig, doelmatigheid).

Zo zijn in 2011 de volgende zaken opgepakt dan wel onderhanden:

Organisatie

- Verdere invulling van integraal management;
- Verdere ontwikkeling Financieel beleid.

Instrumenten

- Implementatie van bedrijfsvoeringsgesprekken tussen directie en managers;
- Verdere aanscherping van het proces van de totstandkoming van de P&C instrumenten;
- Ontwikkeling nota risicomangement;
- De opzet en de frequentie van tussentijdse afsluitingen van de financiële administratie ter waarborging van de (tussentijdse) informatievoorziening is onderhanden;
- Periodieke controle op de aansluiting tussen de financiële administratie en de onderliggende subadministraties.

AO/IB

- Procesbeschrijvingen zijn opgesteld;
- Interne audits op naleving van geldende interne en externe regelgeving zijn ingesteld (rechtmatigheid).

Processen

- Het proces begrotingsbeheer is verbeterd maar dient nog verder aangescherpt te worden met een zichtbare controle op de juiste, tijdige en volledige verwerking van begrotingswijzigingen;

- Het proces inkoop is verder aangescherpt met zichtbare controles op de juiste adressering, de juiste invoer in de financiële administratie;
- Het proces personeel is deels aangescherpt met periodieke interne controle op de aansluiting tussen de salarisadministratie en de financiële administratie.

De focus voor de verdere verbetering van de bedrijfsvoering zal de komende tijd naar onze mening onder meer moeten liggen op:

- Verdere implementatie van de in gang gezette verbeteringen op het gebied van planning en control;
- De verdere uitvoering van het organisatieplan FB;
- De verdere ontwikkeling van de (bestuurlijke) informatievoorziening;
- De verdere ontwikkeling van de betrouwbaarheid van de informatievoorziening door middel van het implementeren van financiële afsluitprocedures;
- De verdere implementatie en verfijning van het financiële systeem;
- Op procesniveau de zichtbare werking van de administratieve organisatie en interne controle te versterken, waarbij prioriteit bij de meest risicovolle processen, zoals begrotingsbeheer, inkopen, personeel en subsidiebeheer.
- Het verder vormgeven van het zelfcontrolerende vermogen van VRK, inclusief SISA en rechtmatigheidsbeheer;
- Het verdere implementeren van risicomanagement conform de in 2011 opgestelde kaders en plannen;
- Blijvende monitoring van het verbetertraject bedrijfsvoering en control.

VRK heeft in het boekjaar 2011 een positief resultaat voor bestemming gerealiseerd van rond € 1.209.000 ten opzichte van een geraamd resultaat voor bestemming ad € 197.000 nadelig. Bij Berap 2 werd uitgegaan van een geraamd voordelig resultaat over 2011 ad € 1.097.000. Daarmee is de afwijking tussen de jaarrekening en Berap 2 beperkt. Over 2010 bedroeg het resultaat voor bestemming € 1.336.000 voordelig.

Het resultaat ten opzichte van de begroting is het gevolg van lagere lasten (€ 1.965.000) onder andere als gevolg van onderuitputting kapitaallasten € 978.000, vertraging van een aantal projecten (Aristoteles, Cicero, multidisciplinaire informatievoorziening, Audit team, gemeentelijke processen en versterking MICK) en lagere opleidingskosten € 536.000. Daarnaast is sprake van (per saldo) lagere baten (€ 550.000).

Het is van belang de uitkomsten van de jaarrekening 2011 nader te analyseren naar onder meer incidenteel en structureel en aard en oorzaak. De uitkomsten en bevindingen naar aanleiding van deze analyse kunnen vervolgens worden meegenomen bij de totstandkoming van de tussentijdse rapportages ter verdere verbetering van het voorspellend karakter van deze rapportages.

Voor een nadere analyse verwijzen wij naar hoofdstuk 2 en 3 van het Jaarverslag.

Het eigen vermogen VRK inclusief het resultaat over 2011 bedraagt € 1.912.00 positief (ultimo 2010 € 1.203.000 positief).

In hoofdstuk 3 van dit verslag zullen wij nader ingaan op de resultaatontwikkeling en de financiële positie van VRK.

Wij stellen het op prijs bijgevoegd verslag nader aan u toe te lichten of eventuele vragen hierover van u te beantwoorden.

Tenslotte willen wij de medewerkers in de organisatie bedanken voor de plezierige en constructieve samenwerking.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

M.J.A. van Veen RA

R. Ellermeijer RA

CONCEPT

Inhoudsopgave

1	Bestuurlijke samenvatting	1
1.1	Een goede basis voor een goedkeurende controleverklaring	1
1.2	Belangrijkste bevindingen	1
1.3	Top 3 bestuurlijke aandachtspunten voor 2012	2
2	Hoe hebben wij de controle ingericht?	4
2.1	Wat is de reikwijdte van onze opdracht	4
2.2	Onze controleaanpak in het kort	4
2.3	Belangrijke aandachtspunten voor de controle	4
2.4	Onze controle van de rechtmatigheid	5
2.5	De met u afgesproken goedkeurings- en rapporteringstoleranties	5
2.6	Verplichtingen inzake Single information en Single audit (SiSa)	6
3	Wat zijn de uitkomsten van onze controle?	7
3.1	Naar verwachting zal onze verklaring goedkeurend zijn	7
3.2	Welke fouten en onzekerheden resteren nog?	8
4	Onze analyse van het resultaat 2011 en het weerstandsvermogen	9
4.1	Voordelig resultaat nader geanalyseerd	9
4.1.1	Begrotingsbeheer	9
4.2	Analyse van het weerstandsvermogen	10
5	Onze aanbevelingen naar aanleiding van de controle	12
5.1.1	Totstandkoming van de jaarrekening	12
5.2	Materiële vaste activa	12
5.3	Vorzieningen	12
5.3.1	Algemeen	12
5.3.2	Egalisatievoorziening kosten kleding Brandweer	13
5.3.3	Voorziening tariefsegalisatie 10% risico	13
5.3.4	Voorziening boventalligen	13
5.3.5	Voorziening wachtgelden	13
5.3.6	Voorziening organisatieontwikkeling Brandweer	13
5.4	Toekomstige verplichtingen	14
5.4.1	Algemeen	14
5.5	Onze bevindingen in het kader van rechtmatigheid	14
5.5.1	Begrotingsrechtmatigheid	14
5.5.2	Rechtmatigheid inkoop en aanbesteding	15
5.5.3	Niet financiële beheershandelingen	16
5.6	Wet openbaarmaking uit Publieke middelen gefinancierde Topinkomens (WOPT)	16
5.7	Naleving van de verslaggevingsregels	16
5.8	Bevindingen controle verantwoording in het kader van SiSa	17
5.8.1	Interne controle op naleving subsidievoorwaarden	17
5.8.2	Brede doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR)	17
6	Public Governance en interne beheersingsmaatregelen	19

6.1	Algemeen	19
6.2	Ontwikkeling bedrijfsvoering en control	19
6.3	Follow up eerder gedane aanbevelingen	20
6.4	Administratieve organisatie en interne controle	22
6.5	Verbijzonderde Interne Controle	22
6.6	Verplichtingenadministratie	23
6.7	Uitkomsten beoordeling AO/IB Processen	23

2011
Uitkomsten controle

1 Bestuurlijke samenvatting

1.1 *Een goede basis voor een goedkeurende controleverklaring*

Wij zijn voornemens een goedkeurende controleverklaring te verstrekken

De jaarrekening 2011 van de Veiligheidsregio Kennemerland zoals op 23 maart 2012 door de directie aan het Dagelijks Bestuur is verstrekt ter behandeling op 2 april 2012 biedt een goede basis om te komen tot een goedkeurende controleverklaring. Wij zijn voornemens bij deze jaarrekening over 2011 een goedkeurende controleverklaring af te geven met betrekking tot de getrouwheid en rechtmatigheid. De geconstateerde fouten getrouwheid van afgerond € 208.000. (2010: € 0) en onzekerheden van € 0 (2010: € 436.000) zijn kleiner dan de door u vastgestelde controletolerantie van respectievelijk € 769.000 en € 2.307.000. De geconstateerde fouten rechtmatigheid van afgerond € 489.000 (2010: € 658.000) en onzekerheden van € 1.250.000 (2010: € 436.000) zijn kleiner dan de door u vastgestelde controletolerantie van respectievelijk € 769.000 en € 2.307.000. Voor wat betreft het oordeel omtrent de rechtmatigheid geldt nog een voorbehoud. Op dit moment hebben wij nog onvoldoende zekerheid of sprake is van mogelijke omissies in de naleving van de Europese Aanbestedingsregels. Wij zijn nog met de organisatie in gesprek teneinde nadere zekerheid te krijgen.

Wij merken op dat wij eerst een definitieve controleverklaring kunnen verstrekken nadat wij hebben vastgesteld dat de definitieve jaarrekening, die door het Dagelijks Bestuur aan het Algemeen Bestuur wordt aangeboden aansluit met de door ons gecontroleerde jaarstukken. Wij hebben begrepen dat het Dagelijks Bestuur de definitieve jaarrekening aanbiedt aan het Algemeen Bestuur nadat kennis is genomen van de zienswijze van de deelnemende gemeenten.

Verder merken wij op dat op dit moment nog onvoldoende zekerheid bestaat over de rechtmatige naleving van de Europese aanbestedingsregels. Over de inkoopanalyse en bevindingen ter zake hiervan zijn wij nog met de organisatie in gesprek.

1.2 *Belangrijkste bevindingen*

Begrotingsbeheer

Hoewel het begrotingsbeheer belangrijk is verbeterd, blijken uit de jaarrekening nog grote verschillen tussen de raming en de werkelijkheid. Wij zijn van mening dat het begrotingsbeheer verder dient te worden aangescherpt, zowel voor de lasten als de balansmutaties (kredieten). Hierbij is het van belang dat bij de berap expliciete besluitvorming plaats vindt door het Algemeen Bestuur over autorisatie van mogelijke overschrijdingen, toekenning van kredieten en begrotingswijzigingen. Daarnaast is het van belang dat aanvullende spelregels worden opgesteld inzake het autorisatieniveau van het Algemeen Bestuur enerzijds en het Dagelijks Bestuur anderzijds.

Financiële positie

Uit de paragraaf weerstandsvermogen blijkt dat het risicoprofiel van de VRK toeneemt en de financiële positie van de VRK in meerjarenperspectief mogelijk onder druk komt te staan onder meer als gevolg van afnemende inkomstenbronnen in verband met (rijks- en gemeentelijke) bezuinigingen.

Op basis van het weerstandsvermogen van de organisatie, rekening houdend met het resultaat over 2011, de totale reservepositie, het huidige financiële beleid, de uitkomsten van de risico inventarisatie en de ons beschikbare informatie achten wij de financiële positie van de organisatie ontoereikend.

Naleving Europees aanbestedingsbeleid

Wij hebben geconstateerd dat intern nog onvoldoende geborgd is dat de geldende externe en interne regelgeving met betrekking tot inkoop en aanbesteding (Europese Aanbesteding, Besluit Aanbesteding Overheidsopdrachten en eigen aanbestedingsbeleid) wordt nageleefd.

Wij adviseren u de naleving van het inkoop- en aanbestedingsbeleid vast te laten stellen voorafgaand aan de daadwerkelijke opdrachtverstrekking.

Naleving verslaggevingsregels

In de door ons ontvangen conceptrapportages hebben wij geconstateerd dat deze niet op alle aspecten voldeden aan dit besluit. Bijvoorbeeld ten aanzien van de verwerking van voorzieningen, nog te betalen bedragen en toekomstige verplichtingen hebben wij diverse afwijkingen geconstateerd. De geconstateerde afwijkingen zijn veroorzaakt doordat in de ambtelijke voorbereiding van voorstellen op onderdelen onvoldoende rekening wordt gehouden met de geldende verslaggevingrichtlijnen. Dit wordt veroorzaakt doordat toetsing aan het BBV nog onvoldoende is ingebed in de werkprocessen op de afdeling Financiën en Administraties. In de definitieve jaarrekening 2011 zijn vorengenoemde correcties uiteindelijk grotendeels verwerkt.

Wij adviseren u de toetsing aan het Besluit Begroting en Verantwoording in te bedden in de bestaande werkprocessen, zodat een consequente toetsing van begroting- en boekingvoorstellen plaats vindt.

1.3 Top 3 bestuurlijke aandachtspunten voor 2012

Uit onze werkzaamheden komen een meerdere bevindingen en aanbevelingen. Het is van belang hierin een focus aan te brengen. De volgende top 3 zou naar onze mening het komende jaar 2012 met prioriteit moet worden opgepakt:

Onze top 3

-
- 1 Verdere implementatie van de in gang gezette verbeteringen op het gebied van planning en control, waaronder
    - De verdere ontwikkeling van de betrouwbaarheid van de informatievoorziening door middel van het implementeren van financiële afsluitprocedures;
    - De verdere implementatie en verfijning van het financiële systeem;
    - Het verder vormgeven van het zelfcontrolerende vermogen van VRK, inclusief SISA en rechtmatigheidsbeheer;
    - Blijvende monitoring van het verbetertraject bedrijfsvoering en control.
  - 2 Aanscherpen begrotingsbeheer waaronder (bestuurlijke) besluitvorming bij de instrumenten in de planning & controlcyclus alsmede de opzet en naleving van de procedures betreffende inkoop en aanbesteding;
  - 3 Het verdere implementeren van risicomanagement conform de in 2011 opgestelde kaders en plannen.

2 Hoe hebben wij de controle ingericht?

2.1 *Wat is de reikwijdte van onze opdracht*

Reikwijdte van de controle

Conform de door u aan ons verleende opdracht hebben wij de jaarrekening 2011 van VRK gecontroleerd. Het is de verantwoordelijkheid van het Dagelijks Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling om de jaarrekening op te maken in overeenstemming met de van toepassing zijnde grondslagen voor financiële verslaggeving. Het is onze verantwoordelijkheid een controleverklaring inzake de jaarrekening te verstrekken.

Onze controleaanpak richt zich zowel op het getrouwe beeld van de baten en lasten over 2011 en van de financiële positie per 31 december 2011 als op de financiële rechtmatigheid van die baten en lasten én van de balansmutaties in de jaarrekening 2011. Inherent aan onze controleaanpak rapporteren wij u over het doelmatigheidsbeheer indien wij bijzonderheden hebben geconstateerd en u hieromtrent adviezen kunnen verstrekken.

De reikwijdte van de opdracht tot controle van de jaarrekening 2011 is vastgelegd in het controleprotocol dat door uw Algemeen Bestuur is vastgesteld. Deze is uitgangspunt geweest voor de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden met betrekking tot de jaarrekening 2011.

2.2 *Onze controleaanpak in het kort*

Onze controle is verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden. Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. De planning en uitvoering van onze controle en de daaraan gerelateerde advieswerkzaamheden zijn met name gericht op:

- het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening;
- het beoordelen of het jaarverslag verenigbaar is met de jaarrekening;
- het geven van feedback aan het management over onze bevindingen inzake de interne beheersingsmaatregelen.

2.3 *Belangrijke aandachtspunten voor de controle*

Op basis van onze gesprekken met het management over de belangrijke financiële en operationele ontwikkelingen is een aantal punten met een verhoogd risico voor de jaarrekening 2011 onderkend.

Aan de volgende punten werd extra aandacht besteed bij het nader uitwerken van onze controleaanpak:

- De begrotingsrechtmatigheid;
- De ontwikkelingen met betrekking tot bedrijfsvoering & control
- De juistheid van de deconsolidatie met betrekking tot de financiële verantwoordingen CPA en Ambulancezorg
- De juistheid en volledigheid van de in de jaarrekening opgenomen voorzieningen en kortlopende schulden
- De naleving van de geldende SISA regelgeving.

In dit kader verwijzen wij naar hoofdstuk 4 en 5. Gedurende de controle van de jaarrekening 2011 hebben wij geen wijzigingen aangebracht in de voorgenomen controleaanpak of de punten waaraan extra aandacht moest worden besteed.

2.4 *Onze controle van de rechtmatigheid*

De controle van de rechtmatigheid richt zich op de naleving van relevante wet- en regelgeving en besluiten van het Algemeen Bestuur, voor zover de foutenkans die voortvloeit uit het niet naleven van de wet- en regelgeving direct financiële consequenties heeft voor de jaarrekening. In overeenstemming met de opdracht van het Algemeen Bestuur, nader vastgelegd in het controleprotocol, hebben wij de rechtmatigheidscontrole uitgevoerd.

Hierbij hebben wij als uitgangspunt het door het Algemeen Bestuur op 10 oktober 2011 vastgestelde normenkader gehanteerd voor de wet- en (organisatiespecifieke) regelgeving die voor VRK van toepassing is. Wij toetsen, op basis van risicoanalyse, overigens primair of de organisatie voldoende maatregelen heeft getroffen om de naleving van wet- en regelgeving te waarborgen. Dit houdt in dat wij niet zelfstandig alle wet- en regelgeving in detail beoordelen op de mogelijkheid van het zich voordoen van (juridische en financiële) risico's. Wij maken hiervoor gebruik van de door uw organisatie uitgevoerde werkzaamheden met betrekking tot het rechtmatigheidsbeheer.

2.5 *De met u afgesproken goedkeurings- en rapporteringstoleranties*

Op grond van het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) stelt het Algemeen Bestuur de goedkeuringstolerantie vast die de accountant bij zijn jaarrekeningcontrole dient te hanteren.

U heeft ons voor het boekjaar 2011 opgedragen om bij onze oordeelsvorming uit te gaan van een goedkeuringstolerantie van 1% voor fouten en 3% voor onzekerheden van de totale lasten inclusief dotaties aan de reserves.

Op basis van de jaarrekening 2011 van de VRK betekenen vorengenoemde percentages dat een totaalbedrag aan fouten in de jaarrekening van circa € 769.000 en een totaal van onzekerheden van circa € 2.307.000 de goedkeurende strekking van de controleverklaring niet zullen aantasten.

Voor het al dan niet opnemen van bevindingen in het verslag van bevindingen zijn wij met u een rapporteringstolerantie overeengekomen ad € 50.000.

2.6 Verplichtingen inzake Single information en Single audit (SiSa)

Uw organisatie is op grond van wettelijk voorschrift verplicht de verantwoordingsinformatie voor de met name benoemde specifieke uitkeringen hieromtrent op te nemen in een bijlage bij de jaarrekening op basis van een door het Ministerie van BZK voorgeschreven model. Bij de controle van deze bijlage betrekken wij de door het Ministerie van BzK hiervoor gegeven aanwijzingen (Circulaire Single Information Single Audit 2011, waarin onder andere opgenomen de Nota verwachtingen accountantscontrole 2011).

De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het BADO in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- € 10.000 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 100.000 zijn;
- 10% indien de omvangbasis groter dan € 100.000 en kleiner of gelijk aan € 1.000.000 zijn;
- € 100.000 in dien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 zijn.

In paragraaf 5.8en bijlage 2 van dit verslag rapporteren wij hierover.

3 Wat zijn de uitkomsten van onze controle?

In dit hoofdstuk behandelen wij de uitkomsten van onze werkzaamheden naar aanleiding van de controle van de jaarrekening.

3.1 *Naar verwachting zal onze verklaring goedkeurend zijn*

De jaarrekening is getrouw

De jaarrekening en het jaarverslag dienen te worden opgemaakt in overeenstemming met het BBV. Wij hebben vastgesteld dat de jaarrekening 2011 van uw organisatie geen materiële afwijkingen vertoont ten opzichte van de voorschriften van het BBV. Daarnaast is door ons nagegaan of het jaarverslag de minimale wettelijk voorgeschreven informatie bevat en of de inhoud van dit verslag geen tegenstrijdigheden bevat met de door ons gecontroleerde jaarrekening. Wij hebben vastgesteld dat de inhoud van het jaarverslag niet strijdig is met de jaarrekening.

De jaarrekening is rechtmatig

Wij merken op dat wij eerst een definitieve controleverklaring kunnen verstrekken nadat wij hebben vastgesteld dat de definitieve jaarrekening, die door het Dagelijks Bestuur aan het Algemeen Bestuur wordt aangeboden aansluit met de door ons gecontroleerde jaarstukken. Wij hebben begrepen dat het Dagelijks Bestuur de definitieve jaarrekening aanbiedt aan het Algemeen Bestuur nadat kennis is genomen van de zienswijze van de deelnemende gemeenten.

Met betrekking tot ons oordeel omtrent de rechtmatigheid geldt nog een voorbehoud. Wij merken op dat op dit moment nog onvoldoende zekerheid bestaat over de rechtmatige naleving van de Europese aanbestedingsregels. Over de inkoopanalyse en bevindingen ter zake hiervan zijn wij nog met de organisatie in gesprek.

Jaarverslag niet strijdig met de jaarrekening

De jaarrekening en het jaarverslag dienen te worden opgemaakt in overeenstemming met het BBV. Wij hebben vastgesteld dat de jaarrekening 2011 van uw organisatie geen materiële afwijkingen vertoont ten opzichte van de voorschriften van het BBV. Daarnaast is door ons nagegaan of het jaarverslag de minimale wettelijk voorgeschreven informatie bevat en of de inhoud van dit verslag geen tegenstrijdigheden bevat met de door ons gecontroleerde jaarrekening. Wij hebben vastgesteld dat de inhoud van het jaarverslag niet strijdig is met de jaarrekening.

Belangrijke voorwaarde: ongewijzigde vaststelling

Wij zijn er bij ons oordeel van uitgegaan dat het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur de nu overlegde jaarrekening ongewijzigd vaststellen. Indien er nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve vorm van de jaarrekening dienen wij deze te beoordelen alvorens onze controleverklaring hierbij mag worden opgenomen.

3.2 Welke fouten en onzekerheden resteren nog?

In de onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de belangrijkste bevindingen naar aanleiding van de uitgevoerde controles:

Controleverschillen per onderdeel	Fouten	Onzekerheden	Verwijzing
Getrouwheid			
Verantwoorde voorzieningen, die - conform het BBV - niet kwalificeren als voorzieningen	€ 89.000	€	Zie 5.3.1
Verantwoorde toekomstige verplichtingen die - conform het BBV - niet kwalificeren als toekomstige verplichtingen	€ 119.000		Zie5.4.1
Rechtmatigheid			
Overschrijding van investeringskredieten en verrichte investeringen zonder door het Algemeen Bestuur vastgestelde kredieten	€ 281.000		Zie 5.5.1
SISA, besteding BDUR gelden		1.250.000	
Naleving Europese aanbestedingswet- en regelgeving	P.M.	P.M.	Zie 5.5.2
Totaal	€ 489.000	€ 1.250.000	
Tolerantie	€ 769.000	€ 2.307.000	

De geconstateerde fouten ad € 489.000 en onzekerheden ad € 1.250.000 zijn kleiner dan de door u vastgestelde controletolerantie van respectievelijk € 769.000 en € 2.307.000.

Op basis daarvan kunnen wij bij de jaarrekening 2011 zowel betreffende de getrouwheid als de rechtmatigheid een goedkeurende verklaring verstrekken. Met betrekking tot ons oordeel omtrent de rechtmatigheid geldt nog een voorbehoud. Wij merken op dat op dit moment nog onvoldoende zekerheid bestaat over de rechtmatige naleving van de Europese aanbestedingsregels. Over de inkoopanalyse en bevindingen ter zake hiervan zijn wij nog met de organisatie in gesprek.

4 Onze analyse van het resultaat 2011 en het weerstandsvermogen

4.1 Voordelig resultaat nader geanalyseerd

Het resultaat over 2011 ten opzichte van de geactualiseerde begroting kan als volgt worden weergegeven:

Bedragen x € 1.000	Gewijzigde begroting	Rekening 2010
Totale lasten	78.816	76.851
Totale baten	78.619	78.060
Resultaat vóór bestemming	(197)	1.209
Mutaties in reserves	44	40
Resultaat na bestemming	(153)	1.249

Ten opzichte van de door u vastgestelde begroting betekent dit een overschot van € 1.402.000.

Het voordelige resultaat over 2011 vóór bestemming bedraagt € 1.209.000 ten opzichte van een voordelig resultaat voor bestemming van € 1.336.000 in 2010 en een begroot resultaat van € 197.000 nadelig. Bij Berap 2 werd nog uitgegaan van een geraamd voordelig resultaat over 2011 ad € 1.097.000.

Het resultaat ten opzichte van de begroting is het gevolg van lagere lasten (€ 1.965.000) onder andere als gevolg van onderuitputting kapitaallasten € 978.000, vertraging van een aantal projecten (Aristoteles, Cicero, multidisciplinaire informatievoorziening, Audit team, gemeentelijke processen en versterking MICK) en lagere opleidingskosten € 536.000. Daarnaast is sprake van (per saldo) lagere baten (€ 550.000).

In het jaarverslag 2011 wordt het financiële resultaat in hoofdstuk 2 en 3 nader geanalyseerd. Deze analyse is van een goed niveau.

Uit de intern analyse, zoals opgenomen in hoofdstuk 2 en 3, blijkt dat het resultaat over 2011 is beïnvloed door een groot aantal incidentele posten (grotendeels lasten).

Het is van belang de uitkomsten van de jaarrekening 2011 nader te analyseren naar onder meer incidenteel en structureel en aard en oorzaak. De uitkomsten en bevindingen naar aanleiding van deze analyse kunnen vervolgens worden meegenomen bij de totstandkoming van de tussentijdse rapportages ter verdere verbetering van het voorspellend karakter van deze rapportages.

4.1.1 Begrotingsbeheer

Uit de jaarrekening blijken grote verschillen tussen de raming in de begroting en de gerealiseerde lasten en baten. In onze voorgaande jaren hebben wij u geadviseerd het begrotingsbeheer verder aan te scherpen.

Een belangrijke randvoorwaarde voor verdere verbeteringen in het begrotingsbeheer, is de verbetering van de kwaliteit van het budgetbeheer bij de afdelingen.

Wij adviseren u de ontwikkelingen van de baten en lasten gedurende het jaar, nauwlettend te volgen. Hierbij is het van belang om in de instrumenten van de Planning & Control cyclus c.q. de tussentijdse bestuursrapportages een paragraaf begrotingsrechtmatigheid op te nemen en een eventueel voorstel tot begrotingswijziging.

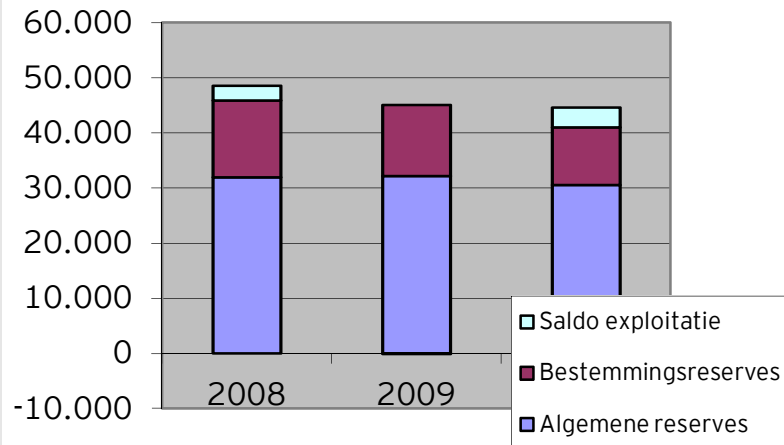
Hierbij is het van belang dat bij de Berap expliciete besluitvorming plaats vindt door het Algemeen Bestuur over autorisatie van mogelijke overschrijdingen, toekenning van kredieten en begrotingswijzigingen. Daarnaast is het van belang dat aanvullende spelregels worden opgesteld inzake het autorisatieniveau van het Algemeen Bestuur enerzijds en het Dagelijks Bestuur anderzijds.

4.2 Analyse van het weerstandsvermogen

Het eigen vermogen bedraagt ultimo 2011 volgens de jaarrekening (exclusief het resultaat 2011 ad € 1.249.000) € 663.00. Na verwerking van het voorstel voor de resultaatbestemming zal € 171.000 gedoteerd worden aan de algemene reserve en ontstaat een positief eigen vermogen ad € 834.000.

Bedrag x €1.000	Algemene reserve	Bestemmings-reserves	Totaal
	€	€	€
Saldo 1 januari 2011	(289)	156	(133)
Resultaatbestemming 2010	836		836
Totaal stortingen 2011 ten late van resultaat	-	-	-
Totaal onttrekkingen 2011 ten gunste van resultaat	-	(40)	-
Saldo per jaareinde 2011	547	116	663

De ontwikkeling in het eigen vermogen kan als volgt worden weergegeven:

Het weerstandsvermogen dient als buffer voor het opvangen van zogenaamde algemene en onbenoemde risico's. Het bestuur heeft in de kadernotitie begroting 2012 een nader beleid vastgesteld over de wenselijke hoogte van het weerstandsvermogen. Het beleid is vastgesteld op een weerstandsvermogen van 5% van de totale begrote lasten. Rekening houdend met de werkelijke lasten van 2011 komt dit neer op een bedrag van circa € 3,0 miljoen.

Uit de paragraaf weerstandsvermogen blijkt dat het risicoprofiel van de VRK toeneemt en de financiële positie van de VRK in meerjarenperspectief mogelijk onder druk komt te staan onder meer als gevolg van afnemende inkomstenbronnen in verband met (rijks- en gemeentelijke) bezuinigingen. De risico's vormen de basis voor het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit voor uw organisatie.

De belangrijkste risico's die zijn opgenomen in de jaarrekening zijn:

- Afnemende inkomstenbronnen
- ICT beveiliging en uitval
- Personele ontwikkelingen;
- Afname preventietaken
- Economische recessie en bezuinigingen
- Grootschalige incidenten

Op basis van het weerstandsvermogen van de organisatie, rekening houdend met het resultaat over 2011, de totale reservepositie, het huidige financiële beleid, de uitkomsten van de risico inventarisatie en de ons beschikbare informatie achten wij de financiële positie van de organisatie ontoereikend.

5 Onze aanbevelingen naar aanleiding van de controle

5.1.1 Totstandkoming van de jaarrekening

Wij merken op dat het proces van de totstandkoming van de jaarrekening zoals deze aan u is aangeboden ten opzichte van vorig jaar is verbeterd. Wij zijn van mening dat procesmatig de totstandkoming van de jaarrekening goed in gang is gezet en een adequate bewaking en sturing heeft plaatsgevonden.

Wel hebben bij de totstandkoming van de jaarrekening aanvullende overleggen plaatsgevonden inzake specifieke posten en (deels) ontoereikende oplevering.

Het jaarrekeningtraject heeft daardoor extra tijd en inspanning gevergd van zowel de medewerkers van VRK als van onze medewerkers.

Belangrijk is dat de taken en verantwoordelijkheden inzake de totstandkoming van en de interne controle van de jaarrekening (en tussentijdse informatievoorziening) beter belegd moeten worden.

Het is van belang dat de taken, bevoegdheden en de verantwoordelijkheden in dit kader van de medewerkers van de afdelingen Financiën en Administratie en de integraal managers (sector- en afdelingshoofden) verder worden uitgekristalliseerd en geformaliseerd.

Belangrijke aandachtspunt hierbij is de interne controle op de toereikendheid van de onderbouwing met onderliggende documentatie voor wat betreft de in te stellen voorzieningen, de nog op te nemen overlopende posten en memoriaalboekingen.

Naar onze mening zou de externe controle efficiënter kunnen worden uitgevoerd indien voorafgaand aan de controle intern afsluitende controlewerkzaamheden hebben plaatsgevonden met betrekking tot de jaarrekening en de beschikbare controle informatie/balansdossiers.

5.2 *Materiële vaste activa*

Afwaarderingen
ten laste van het
resultaat 2011
€ 690.000

Ten laste van het resultaat over 2011 hebben een aantal afwaarderingen plaatsgevonden. Deze afwaarderingen hebben enerzijds op het buiten gebruik stellen van een aantal brandweervoertuigen (€ 543.000) en anderzijds op de kortere gebruiksduur van ICT apparatuur kantoorautomatisering (€ 150.000).

5.3 *Voorzieningen*

5.3.1 Algemeen

Wij hebben geconstateerd dat in de jaarrekening een aantal reserveringen zijn opgenomen welke naar onze mening niet kwalificeren als voorziening in het kader van de verslaggevingsvereisten BBV. De posten (totaal € 89.000) hebben betrekking op ICT WABO, Onderzoek Moerdijk Brand en onderzoek redvoertuig Zandvoort).

Wij hebben deze posten als fout meegenomen bij onze foutenevaluatie in het kader van zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid.

5.3.2 Egalisatievoorziening kosten kleding Brandweer

In de jaarrekening 2011 is een egalisatievoorziening gevormd ter egalisatie van de kosten kleding brandweer. De voorziening bedraagt per 31 december 2011 € 247.000. De voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van de kosten kleding brandweer over een aantal begrotingsjaren. Wij kunnen ons verenigen met een dergelijke voorziening.

Ten behoeve van een goed inzicht in de kosten kleding Brandweer is het van belang de noodzakelijke omvang van de kosten periodiek te beoordelen aan de hand van geactualiseerde meerjaren investeringsplanningen kleding en de werkelijke uitgaven, zodat ook in de komende jaren.

5.3.3 Voorziening tariefsegalisatie 10% risico

In de jaarrekening 2011 is een tariefsegalisatievoorziening gevormd voor het borgen van de kostendekkendheid van de opbrengsten binnen de GGD voor plus en markt taken. De voorziening bedraagt per 31 december 2011 € 160.000.

Wij kunnen ons verenigen met een dergelijke voorziening.

5.3.4 Voorziening boventalligen

De voorziening is ten opzichte van 2010 met € 300.000 toegenomen. In 2011 heeft een onttrekking aan deze voorziening plaatsgevonden ad € 37.000 conform de geldende contractverplichtingen met oud medewerkers. Per 31 december 2011 heeft een aanvullende dotatie plaatsgevonden ad € 339.000 in verband met aangegane verplichtingen op grond van de afvloeiing van een drietal medewerkers.

Wij hebben de toereikendheid van deze voorziening vastgesteld.

5.3.5 Voorziening wachtgelden

De voorziening is ten opzichte van 2010 gelijk gebleven. In 2011 heeft een onttrekking aan deze voorziening plaatsgevonden ad € 112.000.

Per 31 december 2011 heeft een aanvullende dotatie plaatsgevonden ad € 112.000 in verband met verwachte wachtgeldverplichtingen voor een drietal medewerkers als gevolg van het in 2011 gestarte reorganisatietraject Facilitair Bedrijf.

Wij hebben de toereikendheid van deze voorziening vastgesteld.

5.3.6 Voorziening organisatieontwikkeling Brandweer

In de jaarrekening 2011 is een voorziening gevormd voor organisatieontwikkeling Brandweer ad € 375.000. De voorziening heeft betrekking op de afvloeiings (afkoop) kosten vrijwilligers voortvloeiend uit de op basis van de bij de begroting 2012 vastgestelde menukaarten voor wat betreft de sluiting van vrijwilligerspost Velsen Zuid en Nieuw Vennepe .

Wij kunnen ons verenigen met een dergelijke voorziening.

5.4 Toekomstige verplichtingen

5.4.1 Algemeen

Wij hebben geconstateerd dat in de jaarrekening een aantal reserveringen zijn opgenomen welke naar onze mening niet kwalificeren als toekomstige verplichtingen/ overlopende subsidieverplichtingen in het kader van de verslaggevingsvereisten BBV. De posten (totaal € 119.000) hebben betrekking op project risicoprofiel en wagenparkbeheer.

Wij hebben deze posten als fout meegenomen bij onze foutenevaluatie in het kader van zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid.

5.5 Onze bevindingen in het kader van rechtmatigheid

Wij hebben bij de controle over 2011 de rechtmatigheid getoetst conform de bepalingen van het BADO en het controleprotocol 2011 van de Veiligheidsregio Kennemerland. Bij onze controle hebben wij aandacht gegeven aan de volgende onderwerpen:

- het rechtmatigheidsbeheer;
- de naleving van het voorwaardencriterium;
- de begrotingsrechtmatigheid;
- het misbruik-en-oneigenlijk-gebruikcriterium;
- de niet-financiële beheershandelingen.

In het vervolg van deze paragraaf geven wij onze bevindingen bij deze onderwerpen.

5.5.1 Begrotingsrechtmatigheid

Overschrijding lasten

Wij zijn nagegaan of de financiële beheershandelingen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door het Algemeen Bestuur geautoriseerde begroting.

Wij hebben vastgesteld dat sprake is van begrotingsoverschrijdingen voor de volgende onderdelen:

Bedragen x € 1.000	Gewijzigde begroting	Rekening 2010
Ambulancezorg	8.233	8.966
GHOR	2.582	2.743
Incidentele baten en lasten	0	798

Ambulancezorg, overschrijding €733.000

Tegenover de hogere lasten staan ook direct gerelateerde hogere baten voor hetzelfde bedrag. Er is geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid.

Geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid voor de overschrijding van de lasten

GHOR € 161.000

De overschrijding heeft voornamelijk betrekking op de kosten van de sectormanager welke ten onrechte niet in de begroting 2011 waren opgenomen. De lasten betreffende 2012 zijn wel opgenomen in de begroting 2012 en verder. De lasten passen binnen het bestaande beleid. Er is geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid.

Incidentele baten en lasten overschrijding € 798.000

De overschrijding heeft met name betrekking op de vorming van de voorziening loopbaanbeleid (€ 200.000), de lasten FUWA terugwerkende kracht 2008-2010 (€ 505.000) en de aanvullende storting voorziening boventalligen € 100.000. De hogere lasten passen binnen het beleid van VRK. Er is geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid.

Investerings

Met betrekking tot de investeringen over 2011 hebben wij vastgesteld dat overschrijdingen hebben plaatsgevonden voor een bedrag van € 281.000 ten opzichte van de door het Algemeen Bestuur vastgestelde en beschikbaar gestelde kredieten.

Wij hebben deze post als fout meegenomen in het kader van begrotingsrechtmatigheid.

Een nadere toelichting van deze overschrijdingen is opgenomen in bijlage 4 van het jaarverslag 2011.

Wij adviseren u dringend de staat van kredieten kritisch door te nemen en langdurig openstaande kredieten af te wikkelen.

Tevens adviseren wij u de ontwikkelingen van de voortgang van de kredieten gedurende het jaar, nauwlettend te volgen en bij afwijkingen de kredieten bij te stellen. Hierbij is het van belang om in de instrumenten van de Planning & Control cyclus c.q. de tussentijdse bestuursrapportages een paragraaf begrotingsrechtmatigheid op te nemen en een eventueel voorstel tot kredietaanpassing.

Mutaties reserves

De bestemming van het resultaat 2010 heeft plaatsgevonden volgens het besluit d.d. 4 juli 2011 van het Algemeen Bestuur. Dit geldt tevens voor de verantwoorde mutatie in de bestemmingsreserves.

5.5.2 Rechtmatigheid inkoop en aanbesteding

In de jaarrekening zijn lasten en balansmutaties uit hoofde van inkoop en aanbesteding verantwoord.

Wij hebben geconstateerd dat intern nog onvoldoende geborgd is dat de geldende externe en interne regelgeving met betrekking tot inkoop en aanbesteding (Europese Aanbesteding, Besluit Aanbesteding Overheidsopdrachten en eigen aanbestedingsbeleid) wordt nageleefd.

Wij adviseren u de naleving van het inkoop- en aanbestedingbeleid vast te laten stellen voorafgaand aan de daadwerkelijke opdrachtverstrekking.

5.5.3 Niet financiële beheershandelingen

Handelingen en beslissingen van niet-financiële aard vallen buiten de bereik van de rechtmatigheidscontrole door de accountant. De accountant toetst deze handelingen en beslissingen niet inhoudelijk door gegevensgericht onderzoek.

Volstaan wordt in dit kader met het beoordelen van het interne systeem van risicoafwegingen. Binnen dit systeem moeten voorwaarden zijn geschapen om risico's goed te kunnen beoordelen en in de tijd te kunnen volgen.

Wij hebben ons een beeld gevormd over de wijze van totstandkoming van de inventarisatie van de risico's en de getrouwe weergave van de hieruit mogelijk voortvloeiende financiële gevolgen in de paragraaf weerstandsvermogen van het jaarverslag. Daarnaast hebben we gericht geïnformeerd naar de lopende procedures waarbij VRK betrokken is, teneinde indicaties te verkrijgen over de eventuele risico's op dit vlak.

Op grond hiervan beschikken wij niet over aanwijzingen die een nader onderzoek naar de (financiële) gevolgen noodzakelijk maakt.

5.6 *Wet openbaarmaking uit Publieke middelen gefinancierde Topinkomens (WOPT)*

De VRK heeft in 2011 geen medewerkers waarvan op grond van de WOPT het salaris moet worden vermeld. De vermelding wordt geëist bij een individueel salaris boven € 193.000 (2010: € 193.000) per jaar.

5.7 *Naleving van de verslaggevingsregels*

De jaarrekening en het jaarverslag dienen te worden opgemaakt in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Wij stelden vast dat de jaarrekening 2011 van uw organisatie, geen materiële afwijkingen vertoont ten opzichte van de voorschriften van het BBV.

Daarnaast is door ons nagegaan of het jaarverslag de minimale wettelijke voorgeschreven informatie bevat en of de inhoud van dit verslag geen tegenstrijdigheden bevat met de door ons gecontroleerde jaarrekening. Wij hebben vastgesteld dat de inhoud van het jaarverslag niet strijdig is met de jaarrekening.

In de door ons ontvangen conceptrapportages hebben wij geconstateerd dat deze niet op alle aspecten voldeden aan dit besluit. Bijvoorbeeld ten aanzien van de verwerking van voorzieningen, nog te betalen bedragen en toekomstige verplichtingen hebben wij diverse afwijkingen geconstateerd. De geconstateerde afwijkingen zijn veroorzaakt doordat in de ambtelijke voorbereiding van voorstellen op onderdelen onvoldoende rekening wordt gehouden met de geldende verslaggevingrichtlijnen. Dit wordt veroorzaakt doordat toetsing aan het BBV nog onvoldoende is ingebed in de werkprocessen op de afdeling Financiën en Administraties. In de definitieve jaarrekening 2011 zijn vorengenoemde correcties uiteindelijk verwerkt.

Wij adviseren u de toetsing aan het Besluit Begroting en Verantwoording in te bedden in de bestaande werkprocessen, zodat een consequente toetsing van begroting- en boekingvoorstellen plaats vindt.

5.8 Bevindingen controle verantwoording in het kader van SiSa

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2011. Naar aanleiding van onze controle komen wij tot de volgende opmerkingen:

5.8.1 Interne controle op naleving subsidievoorwaarden

VRK is verantwoordelijk voor de uitvoering van een aantal regelingen, dat valt onder SiSa. In onze voorgaande rapportage hebben wij u geadviseerd de verantwoording inzake specifieke uitkeringen - conform het principe van Single information Single audit te integreren in de verbijzonderde interne controlewerkzaamheden en de planning en controlinstrumentarium binnen uw organisatie. Wij hebben geconstateerd dat dit het afgelopen jaar nog onvoldoende heeft plaatsgevonden.

5.8.2 Brede doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR)

In de SiSa-bijlage zijn bestedingen verantwoord tot een bedrag € 11.370.644. De VRK heeft een deel van deze gelden ad € 1.250.000 vervolgens beschikt aan Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland en GHOR Amsterdam-Amstelland. Vooralsnog heeft de VRK geen (tussentijdse) verantwoording ontvangen van deze instellingen.

Uit de aan ons ten tijde van de controle beschikbaar gestelde informatie kunnen wij niet opmaken in hoeverre de bestedingen hebben plaatsgevonden binnen de geldende regelgeving.

In het kader van de SiSa-verantwoording hebben wij de besteding 2011 ad € 1.250.000 als onzekerheid meegenomen.

Wij hebben geconstateerd dat de bestedingen van de BDUR gelden niet afzonderlijk in de administratie worden geregistreerd. Het uitgangspunt van VRK is dat de rijksbijdragen als eerste worden besteed en vervolgens de bijdragen van de deelnemende gemeenten. VRK heeft derhalve het volledig ontvangen bedrag over 2011 ad € 11.370.644 als besteed verantwoord.

Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de navolgende specifieke uitkeringen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor Sisa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2011	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
V&J A2	Doeluitkering bestrijding van rampen en zware ongevallen.	Onzekerheid	1.250.000	Uit de aan ons ten tijde van de controle beschikbaar gestelde informatie hebben wij de rechtmatigheid van de verantwoorde bestedingen niet kunnen vaststellen voor de aan de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland en GHOR Amsterdam-Amstelland verstrekte gelden.

Het is overigens verplicht de bovenstaande tabel op te nemen, ook als er geen bevindingen zijn geconstateerd. De SiSa-bijlage dient door uw organisatie samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli a.s. elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. In de bijlage bij dit rapport zijn de bevindingen nogmaals opgenomen ten behoeve van verzending naar het CBS.

6 Public Governance en interne beheersingsmaatregelen

6.1 Algemeen

Bij de planning en de uitvoering van de controle van de jaarrekening 2011 van de VRK hebben wij de interne beheersingsmaatregelen welke onderdeel uitmaken van de administratieve organisatie van uw organisatie in onze overwegingen betrokken. Wij hebben de opzet, het bestaan en de werking van interne beheersingsmaatregelen onderzocht voor zover wij dit in het kader van de jaarrekening noodzakelijk achten en niet met het doel om zekerheid te verschaffen omtrent het volledige interne beheersingssysteem. Onze beoordeling van de interne beheersingsmaatregelen behoeft derhalve niet alle materiële leemtes in die beheersingsmaatregelen aan het licht te hebben gebracht. Onder een materiële leemte wordt in dit verband verstaan een situatie waarin de opzet, het bestaan of de werking van een of meer specifieke interne beheersingsmaatregelen niet bijdraagt aan het bewerkstelligen van een relatief laag risico dat zich fouten of fraude hebben voorgedaan die van materieel belang zijn voor de jaarrekening of dat deze niet tijdig zijn ontdekt. Wij hebben echter geen materiële leemtes in de interne beheersingsmaatregelen, zoals hierboven bedoeld, vastgesteld.

6.2 Ontwikkeling bedrijfsvoering en control

Het belang van een verdere verbetering van de bedrijfsvoering en een betere beheersing en interne toetsing van de beheersingssystemen (getrouw, rechtmatig, doelmatigheid) wordt door de organisatie van de VRK goed onderkend. Basis voor de noodzakelijke ontwikkeling is het in 2009 gestarte verbeterproces "bedrijfsvoering op orde". De doelstellingen van het verbeterproces zijn behalve het verbeteren van het planning & control instrumentarium en de informatievoorziening aan directie en bestuur, vooral ook het versterken van integraal management, controlebewustzijn en participatief leiderschap. Dit zijn belangrijke voorwaarden voor de verdere doorontwikkeling van de organisatie en voor het 'in control' raken van organisatie (verbetering van de bedrijfsvoering).

Ons beeld van de bedrijfsvoering 2011

Wij zijn van mening dat met dit programma een goede basis is gevormd voor de ons inziens noodzakelijke verdere doorontwikkeling van de organisatie en het 'in control' raken van organisatie.

Daarnaast zijn wij van mening dat de VRK in 2010 en 2011 belangrijke stappen heeft gezet gericht op de verbetering van de bedrijfsvoering, een betere beheersing en interne toetsing van de beheersingssystemen (getrouw, rechtmatig, doelmatigheid).

Zo zijn in 2011 de volgende zaken opgepakt dan wel onderhanden:

Organisatie

- Verdere invulling van integraal management;
- Verdere ontwikkeling Financieel beleid.

Instrumenten

- Implementatie van bedrijfsvoeringsgesprekken tussen directie en managers;
- Verdere aanscherping van het proces van de totstandkoming van de P&C instrumenten;
- Ontwikkeling nota risicomangement;
- De opzet en de frequentie van tussentijdse afsluitingen van de financiële administratie ter waarborging van de (tussentijdse) informatievoorziening is onderhanden;
- Periodieke controle op de aansluiting tussen de financiële administratie en de onderliggende subadministraties.

AO/IB

- Procesbeschrijvingen zijn opgesteld;
- Interne audits op naleving van geldende interne en externe regelgeving worden ingesteld (rechtmatigheid).

Processen

- Het proces begrotingsbeheer is verbeterd, maar dient verder aangescherpt te worden met een zichtbare controle op de juiste, tijdige en volledige verwerking van begrotingswijzigingen;
- Het proces inkoop is verder aangescherpt met zichtbare controles op de juiste adressering, de juiste invoer in de financiële administratie;
- Het proces personeel is deels aangescherpt met periodieke interne controle op de aansluiting tussen de salarisadministratie en de financiële administratie.

6.3 Follow up eerder gedane aanbevelingen

Binnen de VRK wordt systematisch gewerkt aan het verder versterken van bedrijfsvoering en controle en wordt goed aandacht gegeven aan onze aanbevelingen en de implementatie van verbeteringen. Wij hebben geconstateerd dat intern het overzicht 'Actielijst Bedrijfsvoering op Orde (BOO)' is opgesteld met daarbij de huidige stand van zaken.

Bij de interimcontrole 2011 hebben wij geconstateerd dat een groot aantal verbeteringen zijn gerealiseerd in de interne beheersing. Daarbij merken wij op dat de processen Ambulancevervoer, Vaccinatieopbrengsten en Subsidies aandacht verdienen. In 2011 zijn de volgende aanbevelingen opgevolgd of is de organisatie gestart met de implementatie van de aanbeveling:

- Opstellen van procesbeschrijvingen;
- Aansluiting PION op de financiële administratie;
- Aansluiting Ambucare op de financiële administratie;
- Aansluiting Orion op de financiële administratie;
- Begrotingsbeheer;
- Opstellen brugstaat voor begrotingswijzigingen inclusief aansluiting op financiële administratie;
- Structureel hanteren en aftekenen checklisten voor periodieke afsluiting.

Het stellen van prioriteiten en data voor de realisatie en implementatie voor de opvolging van de aanbevelingen alsmede het monitoren van de opvolging verdient nog nadere aandacht. De resultaten van de ingezette verbeteringen zijn voor een deel ook door ons vast te stellen. De uitkomsten van de verbeteringen zullen op basis van de huidige tijdsplanning zoals opgenomen in de 'Actielijst Bedrijfsvoering op Orde (BOO)' in 2012 verder zichtbaar worden.

Wij benadrukken het belang van het blijvend intensiveren van controle/monitoring op de voortgang van de uitvoering van de in het overzicht 'Actielijst Bedrijfsvoering op Orde (BOO)' opgenomen activiteiten en planning. De voortgang van de afwikkeling van de aanbevelingen kan vervolgens worden opgenomen in de reguliere instrumenten van de planning- & controlcyclus. Hierbij onderschrijven wij de interne procedures binnen de VRK met betrekking tot het agenderen van het overzicht in het management overleg en het uitvoeren van interne audits op de daadwerkelijke implementatie van de aanbevelingen in de organisatie (controle op de stand van zaken).

De focus voor de verdere verbetering van de bedrijfsvoering zal de komende tijd naar onze mening onder meer moeten liggen op:

- Verdere implementatie van de in gang gezette verbeteringen op het gebied van planning en control;
- De verdere uitvoering van het organisatieplan FB;
- De verdere ontwikkeling van de (bestuurlijke) informatievoorziening;
- De verdere ontwikkeling van de betrouwbaarheid van de informatievoorziening door middel van het implementeren van financiële afsluitprocedures;
- De verdere implementatie en verfijning van het financiële systeem;
- Op procesniveau de zichtbare werking van de administratieve organisatie en interne controle te versterken, waarbij prioriteit bij de meest risicovolle processen, zoals begrotingsbeheer, inkopen, personeel en subsidiebeheer.
- Het verder vormgeven van het zelfcontrolerende vermogen van VRK, inclusief SISA en rechtmatigheidbeheer;
- Het verdere implementeren van risicomangement conform de in 2011 opgestelde kaders en plannen;
- Blijvende monitoring van het verbetertraject bedrijfsvoering en control.

6.4 Administratieve organisatie en interne controle

In 2011 heeft de VRK aandacht besteed aan het beschrijven van de administratieve organisatie en interne controlemaatregelen voor de processen. Voor alle processen hebben wij een vastgestelde procesbeschrijving ontvangen, behalve voor het proces inkomende subsidies. De VRK heeft aangegeven dat dit momenteel onderhanden is. Procesbeschrijvingen en beheersmaatregelen ten aanzien van risico's dragen bij aan een goede beheersing van de activiteiten van de organisatie. Op basis van een analyse van de administratieve organisatie kunnen de aanwezige risico's en beheersingsmaatregelen in de processen worden onderkend en kan een uitgebalanceerd intern controleplan worden opgesteld voor de toetsing van de werking van de beheersmaatregelen.

Wij zijn van mening dat in 2011 opgestelde en vastgestelde AO-beschrijvingen voldoen aan de daar aan te stellen eisen. In de AO/IB beschrijvingen wordt nader ingegaan op de te onderkennen risico's, de beheersmaatregelen en de interne controlemomenten.

Wij hebben geconstateerd dat de AO/IB beschrijvingen uitgaan van de ideale situatie. Voor een aantal processen (waaronder rittenadministratie, vaccinatie en begrotingsbeheer) geldt dat een aantal verbeterpunten zoals opgenomen in de AO beschrijvingen nog daadwerkelijk geïmplementeerd dienen te worden in het proces (het bestaan en de werking van de beheersmaatregel hebben wij nog niet vast kunnen stellen).

Met betrekking tot een verdere aanscherping en vastlegging AO/IB zijn de volgende aspecten nog van belang:

- *de implementatie van verbetervoorstellen;*
- *de evaluatie van de verbetervoorstellen;*
- *het uitvoeren van verbijzonderde interne controle op de juiste en volledige implementatie van de verbetervoorstellen*
- *het beheer van de procesbeschrijvingen;*
- *de verantwoordelijkheid voor de actualisering.*

6.5 Verbijzonderde Interne Controle

Voor de VRK is het van belang om met een hoge mate van nauwkeurigheid verantwoording af te kunnen leggen aan overheden (met name de participerende gemeente) over de getrouwe en rechtmatige besteding van de gemeentebijdrage. Om gedurende de verantwoordingslooptijd inzicht te krijgen in de uitvoering en waar nodig tijdig te kunnen bijsturen is het van belang om naast de controle in de lijn ook verbijzonderde interne controles / kwaliteitscontroles uit te voeren.

Met ingang van 2011 wordt uitvoering gegeven aan verbijzonderde interne controlewerkzaamheden. Een belangrijke doelstelling hiervan is het vaststellen van de werking van beheersmaatregelen in de bedrijfsprocessen en het signaleren van mogelijke verbeteringen in de bedrijfsvoering.

Vastgesteld dient te worden of de organisatie de (intern) gemaakte afspraken gedurende het jaar heeft nageleefd.

Wij benadrukken het belang van de verbijzonderde interne controles voor het verder in control raken van de VRK. Op deze wijze is het voor de directie en het management van de VRK mogelijk vast te stellen of de beheersingsmaatregelen hebben gewerkt.

6.6 Verplichtingenadministratie

Binnen de VRK wordt nog geen invulling gegeven aan een verplichtingenadministratie.

Wij adviseren u toe te zien op de implementatie van een verplichtingenadministratie. Het is van belang procedures te implementeren voor het registreren van verplichtingen in een verplichtingenadministratie, met daarbij aandacht voor bij wie de verantwoordelijkheden hiervoor liggen. Daarnaast is het van belang - in het kader van een goed budgetbeheer - zichtbare interne controle en verbijzonderde interne controle uit laten voeren op beschikbaarheid budget bij het aangaan van een verplichting.

6.7 Uitkomsten beoordeling AO/IB Processen

Om na te gaan in hoeverre wij kunnen steunen op de administratieve organisatie, voor zover relevant voor de jaarrekeningcontrole, hebben wij de (voor onze controle) belangrijkste processen van de organisatie beoordeeld. De beoordeling is gebaseerd op onze interim-werkzaamheden met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2011 en onze bevindingen en ervaringen uit voorgaande jaren. Hierbij hebben wij de volgende criteria gehanteerd:

- Is het proces beschreven?
- Is de opzet van het proces toereikend?
- Werkt het proces ook daadwerkelijk zoals beschreven?
- Is het proces onderdeel van de verbijzonderde interne controle?
- Is de interne controle voldoende met betrekking tot getrouwheid en rechtmatigheid?
- Is de managementinformatie uit het proces betrouwbaar en toereikend?
- Zijn voldoende beheersmaatregelen genomen in de applicaties waarvan het proces gebruik maakt?
- Hebben wij vanuit de externe controle bevindingen rondom dit proces?
- Is de juridische beheersing beoordeeld en getoetst?

In opzet zijn een aantal zaken gereed of is gestart met de uitvoering van de verbeterplannen. Tijdens onze interim-werkzaamheden hebben wij de werking daarvan nog niet kunnen vaststellen. De verbetering in de beheersorganisatie zal in 2012 meer zichtbaar worden in de onderstaande tabel.

De beoordeling van de significante processen heeft voor 2011 geresulteerd in de volgende tabel:

Totaaloverzicht significante processen		
Begrotingsproces	2011	
	2010	
	2009	
Periodiek afsluitproces	2011	
	2010	
	2009	
Inkoop en betalingen	2011	
	2010	
	2009	
Aanbestedingen	2011	
Personeel	2011	
	2010	
	2009	
Vaccinatieopbrengsten	2011	
	2010	
	2009	
Ambulancevervoer	2011	
	2010	
	2009	
Inkomende subsidies	2011	
	2010	
	2009	

Ruim voldoende	Opzet, bestaan en werking voldoen aan de daaraan te stellen eisen
Voldoende	Opzet, bestaan en werking voldoende, verbeteringen zijn mogelijk
Matig/Voldoende	Opzet en bestaan proces voldoende, werking proces onvoldoende
Matig	Opzet proces is voldoende, bestaan en werking op dit moment onvoldoende
Onvoldende	Opzet, bestaan en werking van het proces is op dit moment onvoldoende

Deze tabel heeft als doel in één oogopslag inzicht te geven in ons oordeel over de kwaliteit van de (voor onze controle) significante processen. In het algemeen kan gesteld worden dat de VRK volop aan het werk is om de 'basis' op orde te krijgen. De belangrijkste verbeteringen zijn met name te realiseren in de verdere ontwikkeling in het aanbrengen en zichtbaar uitvoeren van interne beheersingsmaatregelen in de lijn en de aanpak van verbijzonderde interne controles.

Bij de verbetering van de processen dient naar onze mening de volgende processen prioriteit te krijgen: Vaccinatieopbrengsten, Ambulancevervoer en Inkomende subsidies. Daarbij adviseren wij u om de gewenste verbeteringen in het personeelsproces, zoals door ons is geconstateerd, door te voeren. De processen zijn grotendeels in opzet beschreven, bestaan en werking dient verder aangescherpt te worden.

Onze belangrijkste bevindingen zijn onderstaand kort samengevat.

Begrotingsproces

Het proces omtrent begrotingsbeheer is gedurende 2011 significant verbeterd. Hierbij heeft voornamelijk de controle op de tijdige, juiste en volledige verwerking van de begrotingswijzigingen bijgedragen aan een goede beheersing van het proces.

Financieel afsluitingsproces

In onze voorgaande rapportage hebben wij u geadviseerd om ter waarborging van betrouwbare (tussentijdse) bestuurs- en managementinformatie nadere afsluitprocedures op te stellen en te implementeren. Met afsluitprocedures bedoelen we het uitvoeren van analyses en interne controles met betrekking tot de posten in de (kwartaal)rapportage (balansposten, posten in de staat van baten en lasten) en de adequate vastlegging hiervan. Dit blijft ons inziens een belangrijk aandachtspunt voor de verdere verbetering van de betrouwbaarheid van de informatievoorziening.

In 2011 is gestart met het implementeren van een organisatiebrede afsluitprocedure voor het opstellen van tussentijdse rapportages door middel van het opstellen van checklisten. De checklisten zijn nog deels onderhanden en de toepassing daarvan is door ons niet vast te stellen. Wij benadrukken het belang van het hanteren van checklisten voor een volledige en betrouwbare tussentijdse informatievoorziening. De checklisten dienen zichtbaar te worden afgetekend door de functionaris die de werkzaamheden heeft verricht en de functionaris die de werkzaamheden heeft gecontroleerd.

Voor een verdere verbetering van de betrouwbaarheid van de informatievoorziening zal dit ook moeten gaan plaatsvinden voor bijvoorbeeld de analyse van de tussenrekeningen, de afloop van overlopende posten, de analyse van de onderlinge vorderingen en schulden met de deelnemende gemeenten, de analyse van de voorzieningen en de stand van zaken van de overlopende subsidieverplichtingen.

Om de kwaliteit van de tussentijdse informatievoorziening verder te optimaliseren adviseren wij u aanvullende afsluitprocedures te implementeren, waaronder:

- *het opstellen van de procedurebeschrijving waarin is vastgelegd welke werkzaamheden door wie dienen te worden uitgevoerd;*
- *het opstellen van een agenda / tijdsplan waarin is vastgelegd wie welke werkzaamheden verricht en wanneer deze documenten moeten zijn aangeleverd;*
- *het vastleggen van de gebruikte kolommenbalansen, analyses, overwegingen, opmerkingen en relevante besluiten op de afdeling ("audit trail" zoals ook bij het door de VRK opgestelde het jaarrekeningdossier);*
- *zichtbare analyse van het verloop van de balansposten zoals voorzieningen, overlopende vorderingen en overlopende passiva;*

- *het opmaken van een afsluitdossier waarin analyses per post worden opgenomen inclusief aansluitingen naar subadministratie;*
- *het zichtbaar controleren van werkzaamheden door een tweede functionaris.*

Daarnaast adviseren wij de organisatie om een accounting manual op te stellen om zo een betrouwbare en consistente wijze binnen de VRK van rapporteren te bewerkstelligen.

Proces inkopen en betalingen

In 2011 zijn een aantal belangrijke aanbevelingen door uw organisatie opgepakt. De belangrijkste aanbevelingen hierbij zijn controle op de juiste adressering van inkoopfacturen en zichtbare controle op de invoer van inkoopfacturen. De competenties binnen de betaalapplicatie en het tijdig doorvoeren van wijzigingen hierin verdient nog aandacht. Wijzigingen in bevoegdheden van budgethouders worden niet altijd tijdig in de bevoegdhedenlijst verwerkt. Tot slot adviseren wij de organisatie om in het nieuwe financiële systeem een verplichtingenadministratie te implementeren om zo tijdig inzicht te hebben in de actuele schuldpositie en de uitputting van de budgetten.

Proces personeel

Gedurende 2011 is gestart met het maken van een maandelijkse aansluiting tussen de salarisadministratie en de financiële administratie. De vastlegging en autorisatie hiervan verdient nog aandacht. Wij adviseren u derhalve om de aansluiting in het afsluitdossier op te nemen en zichtbaar te autoriseren door twee functionarissen.

De salarisadministratie analyseert maandelijks de output van het standenregister. In dit standenregister wordt het uitbetaalde salaris per medewerker van de huidige maand vergeleken met de voorgaande maand. Het voorblad van het standenregister biedt de mogelijkheid om de controle hierop zichtbaar vast te leggen middels parafering. De afdeling maakt hier geen gebruik van. Daarbij wordt het standenregister beoordeeld door de salarisadministratie in plaats van de personeelsadministratie. De salarisadministratie heeft een registrerende functie waarbij de personeelsadministratie een controlerende functie heeft.

Functiescheiding tussen de salarisadministratie en personeelsadministratie is een belangrijke waarborg. Daarbij verdient het onze aanbeveling om periodiek zichtbaar de aansluiting te maken tussen het standenregister en de salarisadministratie.

Het maandelijkse mutatieverslag van ADP wordt gebruikt om vast te stellen of aan alle wijzigingen een ondertekend mutatieformulier ten grondslag ligt. Het mutatieverslag wordt niet geparafeerd waardoor achteraf niet is vast te stellen wie de controle heeft uitgevoerd.

Wij adviseren u om het mutatieverslag door twee bevoegde functionarissen te laten paraferen.

Om de volledigheid van de personeelsdossier te waarborgen dient een checklist te worden gehanteerd. De checklist wordt nog niet structureel door de afdeling gehanteerd.

Proces vaccinatieopbrengsten

Het proces vaccinatieopbrengsten verdient nog de nodige aandacht. Vanuit onze aanbevelingen uit de voorgaande management letter is de periodieke aansluiting tussen de subadministratie (Orion Globe) en financiële administratie opgevolgd.

De afdeling vaccinaties beschikt niet over een voorraadregistratie. De vaccinaties die worden ingekocht worden direct als kosten verantwoord. Door het ontbreken van een voorraadregistratie is het niet mogelijk om een geld goederen beweging op te stellen ter waarborging van de volledigheid van de opbrengsten. Wij adviseren u om de vaccinaties te registreren en een voorraadadministratie bij te houden waardoor de verantwoorde vaccinatieopbrengst afgestemd kan worden met de omzet bepaald uit de door de financiële administratie opgestelde geld goederen beweging (begin voorraad + inkopen - eindvoorraad = verkopen).

Daarnaast dienen de procedures omtrent contant geldverkeer te worden aangescherpt. Hierbij dient specifiek aandacht te worden besteed aan de procedures van de opmaak van de kas. In de flowchart is een procedure opgenomen waarin de kasstaat en het kasvolume door een tweede functionaris wordt gecontroleerd. Aangezien dit niet zichtbaar plaats vindt kan niet worden vastgesteld in hoeverre intern de juistheid van het kassaldo is vastgesteld en de interne procedures zijn nageleefd.

Proces ambulancevervoer

Het proces ambulancevervoer verdient nog de nodige aandacht. De aanbeveling uit onze voorgaande management letter om periodiek een aansluiting te maken tussen Ambucare en de financiële administratie is opgevolgd. De zichtbare vastlegging van de aansluiting en de controle door een tweede functionaris dient verder te worden ontwikkeld.

De autorisatie van tarieven en invoer van ritformulieren inclusief controle op de invoer dient te worden opgepakt. Aan ons is medegedeeld dat de procedure omtrent autorisatie van tarieven momenteel onderhanden is.

Proces subsidies

Het ontwikkelde subsidieregister (Excel) is vanaf 2011 voorzien van een toegangsbeveiliging waardoor het risico van ongeautoriseerde mutaties is beperkt. De interne controle op afdelingsniveau dient nog verder te worden ontwikkeld. Hierbij dient specifieke aandacht te worden besteed aan het opnemen van informatie over subsidievoorwaarden, status van de activiteit, verantwoordingstermijn en verantwoordingsinformatie. Het proces dient aan de voorkant van het proces significant te worden verbeterd.

De afstemming met de uitvoerende afdelingen voorafgaand aan de uitvoering van de subsidieactiviteiten is hierbij een belangrijke voorwaarde. Periodieke dient een aansluiting te worden gemaakt tussen het subsidie-register en de financiële administratie om de juiste en volledige verantwoording vast te stellen.

In 2010 en 2011 hebben wij meerdere controleverklaringen verstrekt ten behoeve van de vaststelling van ontvangen subsidiegelden. In de subsidiebeschikkingen staan voorwaarden opgenomen waar de verantwoordingen aan moeten voldoen. Wij hebben vastgesteld dat niet in alle gevallen vooraf niet inzichtelijk is aan welke voorwaarden dient te worden voldaan en de vraag of kan worden voldaan aan de gestelde voorwaarden. Hierdoor dient veelal achteraf bepaald te worden hoe door middel van omvangrijke aanvullende werkzaamheden toch kan worden voldaan aan de gestelde voorwaarden. Dit vergt veel tijd van de organisatie en van ons, waardoor het proces niet efficiënt verloopt.

Daarbij bestaat het risico dat de gestelde inlevertermijnen niet wordt gehaald en subsidielasten niet volledig kunnen worden verantwoord waardoor subsidiegelden moeten worden terugbetaald.

Wij adviseren u de projectcontrol ten aanzien van de inkomende subsidies te verbeteren. Hierbij is het van belang dat een adequate registratie plaatsvindt van de subsidies waarin onder andere de volgende punten worden vastgelegd:

- *Ontvangen subsidie;*
- *Subsidieverstrekker;*
- *Specifieke subsidievoorwaarden;*
- *Verantwoordelijke personen binnen de organisatie;*
- *Korte beschrijving van de AO/IB;*
- *Uiterlijke inleverdatum;*
- *Tijdspad en planning (inclusief accountantscontrole).*

Daarnaast is het van belang dat intern door de financieel consulenten de toetsing op de naleving van de subsidievoorwaarden zichtbaar wordt vastgesteld.

Bijlagen

CONCEPT

Informatie uit hoofde van onze functie als controlerend accountant

In onderstaand schema hebben wij een aantal onderwerpen opgenomen die u als raad behulpzaam kunnen zijn bij het invullen van uw controlerende rol.

Aandachtgebied	Mededeling
<p><i>Algemeen aanvaarde controlestandaarden</i></p> <p>Onze controle is verricht in overeenstemming met Nederlands recht waaronder het Besluit accountantscontrole decentrale overheden. Dit betekent dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang bevat. Onderdeel van onze controle is het uitvoeren van een evaluatie van de interne beheersingsmaatregelen teneinde de mate en diepgang van onze testwerkzaamheden te plannen.</p>	<p>Bij de jaarrekening 2011 hebben wij een goedkeurende controleverklaring afgegeven op het gebied van de getrouwheid en een goedkeurend oordeel voor wat betreft de rechtmatigheid.</p>
<p><i>Belangrijke verslaggevinggrondslagen</i></p> <p>Wij beoordelen de keuze van en de wijzigingen in belangrijke verslaggevinggrondslagen en controleren de toepassing van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).</p>	<p>Er hebben zich in 2011 geen belangrijke wijzigingen voorgedaan in de gehanteerde verslaggevinggrondslagen. De in 2011 doorgevoerde wijzigingen in het BBV zijn, voor zover van toepassing, op toereikende wijze geïmplementeerd.</p>
<p><i>Onze mening over de gehanteerde waarderingsgrondslagen en naleving van wettelijke bepalingen en richtlijnen voor de financiële verslaggeving</i></p> <p>Wij bespreken met het Dagelijks Bestuur en het management de kwaliteit en niet alleen de aanvaardbaarheid van de gehanteerde waarderingsgrondslagen, de consistente toepassing daarvan, alsmede de duidelijkheid en volledigheid van de jaarverslaggeving.</p>	<p>De gekozen waarderingsgrondslagen zijn aanvaardbaar en consistent toegepast met betrekking tot de significante jaarrekening-posten en bijzondere transacties. Dit geldt tevens voor het tijdstip waarop die transacties hebben plaatsgevonden, de periode waarin zij zijn verantwoord en de desbetreffende toelichtingen in de jaarrekening.</p>
<p>In deze bespreking komen tevens zaken aan de orde die een significante invloed hebben op de kwaliteit van de jaarverslaggeving, zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nieuwe of gewijzigde waarderingsgrondslagen; – schattingen, beoordelingen en onzekerheden; – bijzondere transacties; 	

Aandachtgebied	Mededeling
<p>– waarderingsgrondslagen met betrekking tot significante jaarrekeningposten, inclusief het tijdstip waarop transacties plaatsvinden en de periode waarin die worden verantwoord.</p>	
<p><i>Verschillen van inzicht met het management over administratieve en verslaggevingkwesties</i></p>	<p>Er waren geen verschillen van inzicht met het Dagelijks Bestuur, de directie en het management over de waarderingsgrondslagen, de financiële administratie, de verslaggeving of onze controlewerkzaamheden.</p>
<p><i>Beoordelingen en schattingen van het management</i></p> <p>Voor het opstellen van de jaarrekening moeten vaak schattingen worden gemaakt. Bepaalde schattingen zijn van bijzonder belang door hun invloed op de jaarrekening en de waarschijnlijkheid dat toekomstige gebeurtenissen significant afwijken van de verwachtingen van het Dagelijks Bestuur en het management.</p>	<p>Wij onderschrijven de schattingen en de wijze waarop deze worden gemaakt door het management en het Dagelijks Bestuur.</p>
<p><i>Volledigheid verplichtingen, claims, risico's en garanties</i></p> <p>De Veiligheidsregio Kennemerland gaat gedurende een boekjaar tal van transacties aan. Het overgrote deel van deze transacties heeft zijn weerslag in de financiële administratie. Een deel van de door uw organisatie in 2011 aangegane transacties heeft geen weerslag in de financiële administratie over 2011, terwijl hieruit wel financiële consequenties kunnen volgen. Als voorbeeld in dit kader noemen wij afgesloten contracten en aansprakelijkheidsstellingen.</p>	<p>Aangezien wij als accountant niet in staat zijn vast te stellen dat alle niet uit de administratie blijkende relevante verplichtingen, risico's en garanties volledig en juist in de jaarrekening zijn verwerkt, zullen wij het Dagelijks Bestuur vragen schriftelijk te bevestigen dat bij het opmaken van de jaarrekening alle relevante (en bekende) feiten en omstandigheden zijn betrokken. Wij zullen deze bevestiging in juni 2012 ontvangen, wanneer het Dagelijks Bestuur de jaarrekening definitief opmaakt.</p>
<p><i>Werking van de interne beheersingsmaatregelen (waaronder de continuïteit en betrouwbaarheid) van de geautomatiseerde gegevensverwerking</i></p> <p>In het kader van de controle van de jaarrekening brengt de accountant verslag uit omtrent zijn bevindingen met betrekking tot de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking.</p>	<p>De jaarrekeningcontrole heeft geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.</p>

Aandachtgebied	Mededeling
<p>Onze controle was niet primair gericht op het doen van een uitspraak omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van (delen van) de geautomatiseerde gegevensverwerking en wij hebben daartoe ook geen opdracht van het management ontvangen.</p>	
<p><i>Overige informatie in documenten die de gecontroleerde jaarrekening bevatten</i></p>	<p>Uit hoofde van onze wettelijke controletaak hebben wij alleen de jaarrekening gecontroleerd. Het jaarverslag is door ons beoordeeld op mogelijke tegenstrijdigheden met de jaarrekening.</p>
<p><i>Materiële fouten, fraudes en illegale handelingen</i></p>	<p>Hoewel hierop niet specifiek gericht, hebben onze controlewerkzaamheden het afgelopen jaar geen materiële fouten, fraudes of andere illegale handelingen, uitgevoerd door het Dagelijks Bestuur, het management of andere werknemers, aan het licht gebracht.</p>
<p><i>Onze onafhankelijkheid</i></p> <p>Onafhankelijkheid is naast deskundigheid een van de pijlers van onze beroepsuitoefening. Wij hechten aan onze reputatie op het gebied van deskundigheid en onafhankelijkheid.</p> <p>Wij kennen een groot aantal maatregelen, vastgelegd in een continu geactualiseerde database, die de onafhankelijkheid dienen te waarborgen.</p>	<p>Wij voldoen op alle punten aan de onafhankelijkheidsregelgeving die op ons van toepassing is.</p>
<p>Periodiek wordt de naleving van interne en externe onafhankelijkheidsvoorschriften beoordeeld, bijvoorbeeld ten aanzien van potentieel conflicterende diensten en de financiële onafhankelijkheid. Onze professionals moeten jaarlijks hun onafhankelijkheid bevestigen.</p>	
<p><i>WOPT</i></p> <p>Op grond van de Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens ('Wopt') moeten beloningen, waaronder voorzieningen ten behoeve van toekomstige beloningen (zoals ontslaguitkeringen en pensioen), in de jaarrekening worden vermeld als deze de gemiddelde ministersbeloning (voor 2011 vastgesteld op € 193.000) te boven gaan.</p>	<p>In onze controle is geen overschrijding van deze norm geconstateerd, derhalve heeft de Veiligheidsregio Kennemerland voldaan aan de WOPT.</p>

SiSa-bijlage

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2011	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
V&J A2	Doeluitkering bestrijding van rampen en zware ongevallen.	Onzekerheid	1.250.000	Uit de aan ons ten tijde van de controle beschikbaar gestelde informatie hebben wij de rechtmatigheid van de verantwoorde bestedingen niet kunnen vaststellen voor de aan de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland en GHOR Amsterdam-Amstelland verstrekte gelden.

Actuele ontwikkelingen

Inleiding

In deze paragraaf schetsen wij een aantal actuele ontwikkelingen in uw sector, waarmee wij eveneens invulling willen geven aan onze natuurlijke adviesfunctie. Dit doen wij vanuit onze rol als accountant, waarbij wij tevens ontwikkelingen weergeven zoals die worden gesignaleerd door de diverse specialistengroepen binnen Ernst & Young (Advisory, Tax, IT).

Wij hebben in het kader van onze controle deze actuele ontwikkelingen niet specifiek beoordeeld of toegepast voor uw organisatie, maar zijn vanzelfsprekend graag bereid met u van gedachten te wisselen over de mogelijke specifieke risico's en gevolgen voor uw organisatie.

Ontwikkelingen in de verslaggevingsvoorschriften (BBV)

De commissie Besluit Begroting en Verantwoording (verder BBV) heeft vanaf juli 2011 een viertal notities uitgebracht. In deze notities zijn stellige uitspraken en aanbevelingen opgenomen omtrent de volgende onderwerpen. Wij gaan het komende jaar graag met u in overleg over de mogelijke gevolgen hiervan voor uw organisatie.

Notitie incidentele baten en lasten

In het Besluit Begroting en Verantwoording is geen definitie opgenomen omtrent incidentele baten en lasten. De commissie beveelt aan dat iedere gemeente en gerelateerde organisaties in haar Verordening 212/ financieel beleidskader hiervoor criteria op te nemen. Met name het onderscheid tussen structureel en incidenteel is van belang voor de toezichthouder om het materiële begrotingsevenwicht te kunnen vaststellen. Vanaf begrotingsjaar 2013 is de gemeente en gerelateerde organisaties verplicht om per programma een overzicht op te nemen van de geraamde incidentele baten en lasten en een overzicht van de geraamde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves.

Notitie investeringen en kredieten

De notitie betreffende investeringen en kredieten is bedoeld handvaten te geven over de verdere beheersing van de investeringskredieten. Ter beheersing beveelt de commissie aan om kaders hiervoor op te nemen in de Verordening 212. Hierbij kunnen separate regels ingesteld worden voor incidentele investeringen en routine investeringen. Daarnaast kunnen kaders worden gesteld over de looptijd van de kredieten en de verplichte informatie bij het aanvragen van kredieten (zoals planning en risico's). De notitie bevat geen verdere voorschriften die invloed hebben op de begroting en/of jaarrekening.

IT ontwikkelingen

Stelsel- en schattingswijzingen

In het Besluit Begroting en Verantwoording zijn waarderingsgrondslagen opgenomen. Deze waarderingsgrondslagen voor waardering en afschrijving van activa zijn nader uitgewerkt in de Verordening 212. Het Algemeen Bestuur kan om moverende besluiten de waarderingsgrondslagen en/ of de afschrijvingstermijnen te wijzigen. Hierbij wordt dan gesproken over een stelsel- c.q. schattingswijziging. Bij beide wijzigingen geldt dat de (rest) boekwaarde niet mag worden herrekend, maar dat over de langere/ kortere/ gelijkblijvende gebruikperiode wordt afgeschreven. Het verantwoorden van eenmalige inhaalafschrijvingen ten laste van het resultaat c.q. vermogen is daarmee niet langer toegestaan. De stellige uitspraken en aanbevelingen zijn van toepassing vanaf begrotingsjaar 2012.

Bring Your Own Device

Momenteel wordt binnen diverse organisatie nagedacht over invoering van Bring your own device. Bring your own device is het concept waarbij medewerkers gebruik maken van (computer)apparatuur die niet het eigendom is van de organisatie. Hierbij valt te denken aan de inzet van eigen smartphones of tablets. Indien de organisatie ervoor kiest bijvoorbeeld e-mail en agenda via deze persoonlijke apparatuur te ontsluiten, leidt dit tot een aantal vragen op het gebied van beveiliging en beheer. Op welke wijze garandeert uw organisatie bijvoorbeeld de beveiliging van gegevens die naar deze apparatuur wordt toegehaald? En hoewel de inzet van eigen apparatuur kan leiden tot minder beheer van organisatie apparatuur moeten duidelijke afspraken worden gemaakt over de grens van de verantwoordelijkheid. Indien hier onvoldoende aandacht aan wordt besteed kan het concept namelijk juist leiden tot meer belasting van de IT organisatie. Tevens bevelen wij u aan expliciet aandacht te besteden aan informatiebeveiliging. Het uitvoeren van een risicoanalyse kan hiervoor een uitgangspunt vormen.

Het Nieuwe Werken

Het Nieuwe Werken is een visie waarbij recente ontwikkelingen in de informatietechnologie als aanjager gelden voor een betere inrichting en bestuur van het kenniswerk. Het gaat om vernieuwing van de fysieke werkplek(ken), de organisatiestructuur en -cultuur, de managementstijl en niet te vergeten de mentaliteit van de kenniswerker en zijn manager. Het Nieuwe Werken is een uitdaging waar op dit moment in tijden van bezuinigingen en verbetering van de dienstverlening vele organisaties voor staan. Los van de organisatorische problematiek spelen hier ICT vraagstukken. Op welke manier worden gegevens vanuit de organisatie ontsloten, waar worden ze vervolgens opgeslagen en welke grip heeft u als organisatie nog op deze gegevens? Vragen die veelal nog onbeantwoord blijven zonder adequate analyse.

Wij bevelen u aan een risicoanalyse uit te voeren waarbij de risico's van Het Nieuwe Werken in uw situatie worden geconcretiseerd. In dit kader dient in ieder geval aandacht te worden besteed aan harde IT risico's (ondermeer informatiebeveiliging en performance ICT infrastructuur) en zachte risico's (onder meer cultuur en prestaties van medewerkers). Tevens bevelen wij u aan een nulmeting uit te voeren. Alleen op die wijze wordt duidelijk wat de invloed is van het nieuwe werken op harde en zachte factoren en kunnen resultaten worden bewaakt.

Social Media

Ook in de publieke sector wordt in toenemende mate gebruik gemaakt van sociale media om de digitale dienstverlening te bevorderen en in contact te komen met burgers en ondernemers binnen uw organisatie. De kracht van sociale media uit zich ook in de wijze waarop op snelle en zeer directe wijze een grote groep mensen persoonlijk kan worden bereikt. Social media biedt organisaties kansen op het terrein van verbetering van de dienstverlening, externe profilering en werving van personeel. Social media heeft echter ook nieuwe risico's als gevolg. Hierbij moet gedacht worden aan onder andere het (on)bewust lekken van gevoelige informatie of reputatieschade door berichtgeving van burgers of vanuit uw eigen organisatie. Social media zijn snel en transparant waardoor een gemaakte fout niet gemakkelijk te herstellen is. Wij bevelen u aan de risico's die gerelateerd zijn aan social media in kaart te brengen en op basis hiervan waar nodig actie te nemen. Hierbij dient rekening te worden gehouden met factoren als privacybescherming, het lekken van informatie, het niet of niet adequaat reageren op social media berichten en het toenemen in plaats van afnemen van kosten.

Fiscaliteiten

Tax control framework en Horizontaal Toezicht

De huidige economische omstandigheden leiden ertoe dat organisaties als VRK steeds minder financiële middelen tot hun beschikking hebben om hun taken uit te voeren. Gelet op deze beperkingen zijn onverwachte risico's onwenselijk en is het raadzaam eventuele kansen direct te signaleren. Ook op fiscaal gebied zijn dergelijke risico's en kansen dagelijks aan de orde. Een Tax Control Framework (TCF) kan een substantiële bijdrage leveren aan het verminderen van fiscale risico's en eventuele kansen daarin benutten. De implementatie hiervan borgt de fiscale functie binnen de organisatie, de processen en de monitoring daarvan.

Bijkomend voordeel van de aanwezigheid van een TCF is dat de Belastingdienst eerder bereid kan zijn tot het sluiten van een convenant inzake Horizontaal Toezicht (HT). HT gaat uit van wederzijds vertrouwen, begrip en transparantie in de relatie tussen organisatie en Belastingdienst. Dit wordt als zodanig ook vastgelegd in een convenant en moet leiden tot meer afstemming vooraf en minder controle achteraf door de Belastingdienst. In de praktijk blijkt een dergelijk convenant voor gemeenschappelijke regelingen prima te passen bij hun maatschappelijke verantwoordelijkheid.

BTW- compensatiefonds

Recente ervaringen geven aan dat gemeenten de percentages van BTW-af trek of BTW-compensatie onvolledig hebben aangepast aan gewijzigde regelgeving of veranderingen in de activiteiten. Ook is de voor de restgroep, waar de btw juist een kostenpost vormt, vaak meer mogelijk om toch aftrek of compensatie te realiseren. Wij bevelen aan deze mengpercentages periodiek te onderzoeken zodat kansen en risico's tijdig in beeld zijn.

Werkkostenregeling

2012 is het tweede jaar waarin gekozen kan worden om de werkkostenregeling nog niet toe te passen. Per 1 januari 2014 moet de werkkostenregeling worden toegepast. Indien u nog niet bent overgestapt op de werkkostenregeling, is het zaak om 2012 en 2013 te benutten om de impact van de werkkostenregeling op uw organisatie in kaart te brengen. Dit betekent een inventarisatie van bestaande regelingen en het vaststellen welke maatregelen nodig zijn om een overstap soepel te laten verlopen.

Een overgang naar de werkkostenregeling vraagt gezien de impact op uw organisatie voorbereiding en introductietijd. Wij raden u dan ook aan om tijdig de inventarisatie in gang te zetten om zo de overgangsjaren 2012 en 2013 optimaal te kunnen benutten voor het inrichten van uw administratieve organisatie en eventuele noodzakelijke aanpassingen van arbeidsvoorwaarden tijdig af te kunnen stemmen met de werknemers(vertegenwoordiging).

Fiscale toets declaraties

Tijdens recente boekenonderzoeken van de belastingdienst valt op dat er een hogere attentiewaarde is voor de juiste fiscale behandeling van gedeclareerde onkosten. In de praktijk blijkt dat doordat het declaratieproces primair gericht is op het vaststellen rechtmatigheid van de declaraties veelal een fiscale toets ontbreekt. Als gevolg hiervan blijkt het in veel gevallen niet mogelijk om tijdens looncontroles vast te stellen dat declaraties op de juiste gronden onbelast zijn uitbetaald. Dit kan resulteren in forse naheffingen.

Aangezien het niet juist documenteren van de reden waarop een declaratie onbelast kan worden uitbetaald kan leiden tot naheffingen, adviseren wij u de bestaande procedures op dit punt te beoordelen en indien nodig aan te passen.